

Siden den arkivlov blev vedtaget, har vi i Danmark været udsat for det, jeg vil kalde en »striptease-situation«:

Vi oplevede, hvordan danske journalister og forskere kunne få adgang til amerikanske arkiver, som jo kun er båndlagt i 25 år, og dermed bidrage til en så væsentlig del af den danske historie som H.C. Hansens skrivelser til amerikanerne og atomvåbenforbeholdet i Danmark.

Det var altså ikke, fordi vi umiddelbart fik adgang til danske arkiver, men det var først, fordi man havde set den modsatte ende af korrespondancen i USA, at man besluttede selektivt at åbne arkiverne i den sag. Det er jo et eksempel på, hvordan adgangen til arkiver kan være med til at give os et helt andet billede af, hvordan den danske historie i virkeligheden er.

Men ikke mindst de store arkivåbninger i det tidligere DDR og i det tidligere Sovjetunionen har jo været med til at afdække ganske mange også danske sager. Igen er det ikke, fordi de danske arkiver frivilligt er blevet åbnet, men fordi vi har kunnet få kendskab til begivenhederne fra udenlandske arkiver. Og vi synes ærlig talt, at det både er en sørgelig og kedelig situation, at det er via de udenlandske arkiver, der skal lægges pres på de danske.

Så derfor har vi den opfattelse, at der skal være størst mulig adgang til arkiverne. Der skal også være størst mulig adgang til de arkiver, der drejer sig om et sort kapitel i danmarkshistorien, nemlig da vi blev besat af Hitlers nationalsocialistiske tropper, hvorunder danske myndigheder og danske politikere på forskellig vis medvirkede til mange af de forfærdeligheder, der foregik. Det er en vigtig del af den danske forståelse af vores egen baggrund, at vi får kendskab til de ting.

Men jeg kan ikke lade være med i den her forbindelse at nævne, at når der tales om holocaust og når der tales om folkemord, så er det ikke kun et spørgsmål om de skrækkeligheder, som nationalsocialisterne har stået for; så drejer det sig også om Stalinregimets nedslagtning af 11 millioner mennesker, og så drejer det sig om Pol Pot-regimets nedslagtning af mange millioner mennesker, og så drejer det sig også om etnisk udrensning i Kosovo og andre steder i det tidligere Jugoslavien, og så drejer det sig rent faktisk også om den etniske udrensning, det folkemord, der i disse timer og i disse dage finder sted i Tibet, og hvor det store kommunistiske Kina får lov til at gøre det.

Så overalt på Jorden er der skrækkelige eksempler på, hvordan totalitære magthavere, ofte med socialistisk eller kommunistisk islæt, har været med til at nedslagte mennesker. Og derfor er vi kedde af, at det forslag til vedtagelse, som regeringen har haft en pen på, i den grad kun drejer sig om nationalsocialisterne. Vi mener, at arbejdet imod folkemord og imod de skrækkeligheder, der præsenteres på Internettet, i lige så høj grad også skal være rettet mod de skrækkeligheder, kommunister i øjeblikket og tidligere har begået rundtomkring i verden.

Det er vores opfattelse, at der skal være så liberal en adgang til arkiverne som overhovedet muligt, og derfor er vi medforslagsstillere til det forslag til vedtagelse, som hr. Søren Søndergaard har fremsat. I fredags var vi faktisk af den opfattelse, at der var flertal i Folketinget for det, og jeg synes, det er sørgeligt, at de partier, som i fredags ville have været medforslagsstillere, hen over weekenden af regeringen blev overtalt til at gå med på en knap så skrap version. Det er ærgerligt, for det er vigtigt at få åbnet de danske arkiver.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg vil gerne på vegne af regeringen og dermed også på vegne af kulturministeren og mig selv sige tak for en vigtig debat her i dag. Det er på den ene side naturligvis vigtigt, at vi drøfter arkivspørgsmålet, men det er måske allerallervigtigst, at vi forener kræfterne for at stille os selv det spørgsmål: Hvad kan vi gøre som politikere og som parlament og som regering for at sikre, at der i vores tid ikke sker forringelser og svækkelser i vores bevidsthed om, at holocaust skal stå som en brændende erindring og stå som en vigtig del af vores ungdoms historiebevidsthed og stå som en afgørende påmindelse til os om, at nutiden ikke i sig selv bare automatisk drager lære af fortidens forfærdelige historie?

Jeg kan ikke lade være med at komme tilbage igen og igen til den spanske kunstner Goyas erindring, som jo har overskriften »I søvnen skabes monstre«. Min henvisning til Goya går jo på, at hvis vi sover, ikke i bogstavelig forstand, naturligvis, men hvis vi sover, lukker øjnene i bar pænhed eller tilbageholdenhed for at sige klart til, når det skal siges, eller i frygt for at sige fra, når der skal siges fra, så begår vi i virkeligheden en dårlig handling i forhold til vores historie, og så svigter vi i virkeligheden et eller andet sted, hver gang vi gør det.